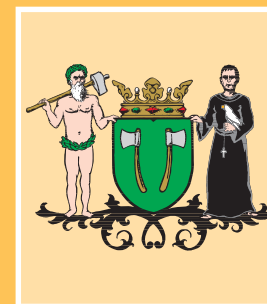

Jaargang 19 - nummer 3- september 2007

T i j d s c h r i f t
Historische Vereniging
Gemeente Beilen

Gemeenteveldwachters in Beilen
(deel 8)

Een vakantiehuisje in Hooghalen

Ijzeroer in de omgeving van Beilen

Hiemstrastate

Schuur en Berg (zie blz. 8)

Staatsbosbeheer is bezig met herstel van een natuurlijker grondwaterstand in Nationaal Park Dwingelderveld. Deze werkzaamheden zijn bedoeld voor de natuur van de toekomst. Vanaf 2003 is men bezig met het vellen van uitheemse soorten in laagten en dempt men sloten die omstreeks 1925 zijn gegraven. Ook verwijdert men overbodig geworden zandwegen. Men wil bereiken dat er een natuurlijke bosontwikkeling ontstaat met boomsoorten die hier van nature voorkwamen. In de natste gedeelten wil men hoogveen laten ontwikkelen. Op de pagina's 8-9 staan foto's van Schuur en Berg uit 1930 afgebeeld. Op de omslagkaart staat een kaart van dit gebied uit het begin van de 19de eeuw en rechtsboven een kaart, anno 2007.

Foto's omslag voorzijde: Op de grote foto: Schilderij van Jannes de Vries, 'Oogst-landschap op doek', olieverf op doek, 50x70 cm, 1930-1932, part.coll.(p. 11-18) en drie kleine foto's van ijzeroer (p. 19-22). Verder: kaart-fragment van de omgeving tussen Spier en Lheebroek (begin 19de eeuw) (p. 8-9).	Inhoud: 1 1-6 7 8-9 10 11-18 19-22 23 24 25-27 28-III	Schuur en Berg (zie blz. 8) Gemeenteveldwachters in Beilen, deel 8 - J.A. Maas Toneelgroep Wijster - Janetta Sikken Het Noorden in Woord en Beeld: Schuur en Berg Gebruiksvoorwerpen Een vakantiehuisje in Hooghalen - Gerard Kamphuis Ijzeroer in de omgeving van Beilen - G. Seubring. Het Noorden in Woord en Beeld: Schoolfeest in Hijken 't Roel Reijntjes Warkhuus - Bestuur Harfst over Hiemstra State - Roel Reijntjes (1923-2003) Hiemstrastate - Philip Wildevuur	Adressen auteurs: - G.H. Kamphuis, Esweg 60, 9411 AJ Beilen - J.A. Maas, Esdoornlaan 1, 9411 AT Beilen. - G. Seubring, Esweg 54, 9411 AJ Beilen. - mevr. J.A. Sikken, Grondselweg 7, 9418 TP Wijster. - P. Wildevuur, Zwiggelterweg 4, 9414 TN Hooghalen.
---	--	---	---

Hoofdredacteur
J.A. Sikken, Grondselweg 7, 9418 TP Wijster - hoofdredacteur, tel. 0593-562409

Eindredacteur
vakant

Redactie-leden
drs. R. Gerding, Lheebroek 29, 7991 PM Dwingeloo, tel. 0593-541844.
J. Hoogeveen-Zuidberg, Westeinde 23, 9415 PG Hijken, tel. 0593-524615.
B. Oosting, Klatering 36, 9411 XH Beilen, tel. 0593-525897
F. Timmerman-Stevens, Smilderweg 2D, 9414 AD Hooghalen, tel. 0593-592251.
A. Visscher-Ovinge, De Snikke 13, 9411 ET Beilen, tel.0593-523098.

Bestuur
Vakant (voorzitter),
W. Brinkman (secretaris),
Pinksterbloem 42, 9411 CH Beilen, tel. 0593-541848.
H.J. Vos (penningmeester), Oosteinde 12, 9415 PA Hijken, tel. 0593-523028.
G. Drenth-Barkhof (ledenadministrateur), Dahliastraat 20, 9411 GP Beilen, tel. 0593-524440.
E. Beuving, Pr. Bernhardstraat 1K, 9411 KH Beilen, tel. 0593-524382.
F. Biemold, Vonderkampen 136, 9411 RH Beilen, tel. 0593-524772.
H.L.G. Schuur, Nieuwe Es 10, 9418 PS Wijster, tel. 0593-562412.
J. Vrijs, Julianastraat 16, 9411 PL Beilen, tel. 0593-542351.

Lidmaatschap
Het lidmaatschap van de vereniging bedraagt € 16,50. Bankrekeningnummer: 3065.27.774 t.n.v. Hist. Ver. Gem. Beilen. Rekeningnummer Postbank: 3090700 t.n.v. Hist. Ver. Gem. Beilen.
Opgave lidmaatschap en ledenadministratie: G. Drenth-Barkhof, Dahliastraat 20, 9411 GP Beilen, tel. 0593-524440.
Het opzeggen van een lidmaatschap dient SCHRIFTELIJK te geschieden bij G. Drenth-Barkhof voor 1 november. Voor alle informatie betreffende het tijdschrift: G. Drenth-Barkhof, Dahliastraat 20, 9411 GP Beilen, tel. 0593-524440.

Copyright
Het overnemen van foto's en/of artikelen of delen daarvan is slechts toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van de eindredacteur.

Productie: Uitgeverij Drenthe
ISSN-nummer: 1380-3301

ODE AAN EEN MONUMENT

Hiemstrastate

DE OPDRACHTGEVER 1921

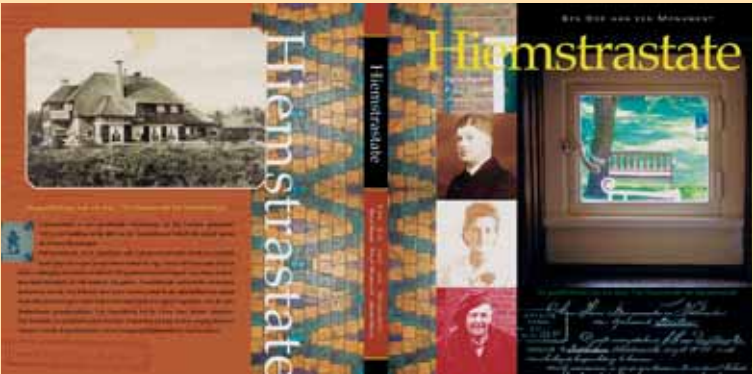
Galerie Wildevuur presenteert medio november het boek over de geschiedenis van landgoed Hiemstrastate. Een prachtig boek met de veelbewogen historie, authentieke foto's en hedendaagse kunst van ondermeer Herman Tulp, Herman van Hoogdaem en Gerard van de Weerd.

Reserveer nu om verzekerd te zijn van uw exemplaar!

RESERVEER NU UW EXEMPLAAR!

Architectuur, historie en kunst

EENMALIGE OPLAGE!

Bekijk ook: www.historischevereniginggemeentebeilen.nl

Bekijk ook: www.historischevereniginggemeentebeilen.nl

J. Maas

Gemeenteveldwachters in Beilen, deel 8

In 'Gemeenteveldwachters in Beilen, deel 8' vertelt Jan Maas over de veldwachters Oosting en Bosveld.

Rink Oosting

In Nieuw-Dordrecht baarde op 7 oktober 1873 Margje Zijl een zoon. De vader, Jan Oosting, deed de geboorteaangifte en ze noemden de nieuwe wereldburger Rink. In het veengebied groeide de jonge Rink Oosting voorspoedig op. Na de Lagere School ging hij aan het werk als arbeider. Rink werd uitgeloot voor de Nationale Militie, maar drie jaar later, in het voorjaar van 1896, ging hij toch de dienst in als plaatsvervanger voor iemand die wel was ingeloot. Dat bracht flink wat geld in het laatje. Rink Oosting werd milicien bij het eerste Regiment Veldartillerie in Amersfoort. Na deze militaire periode werd Rink dienaar van politie in de gemeente Emmen, met als standplaats Nieuw-Dordrecht. In februari 1899 werd hij tevens aangesteld als onbezoldigd rijksveldwachter. Hij trouwde in januari 1900 met Femmiena Mazonier uit Sleen. De politiedienaar wilde graag veldwachter worden en solliciteerde heel wat af naar die baan. In de jaren van 1901 tot en met 1906 probeerde hij het achtereenvolgens in Ruinerwold, Sleen, Hoogeveen, Norg en Dalen. Hoewel hij soms hoog op de aanbeveling stond, bleven zijn pogingen steeds zonder succes. Inmiddels waren er twee zonen in zijn gezin geboren en was hij binnen de gemeente Emmen overgeplaatst van Nieuw-Dordrecht naar Barger-Oosterveen. Ook had Rink Oosting zijn politiediploma gehaald.

Veldwachter Oosting, ong. 1925
(foto beschikbaar gesteld door
Marechausséemuseum Buren)

Gemeenteveldwachter in Sleen

Begin 1907 solliciteerde hij opnieuw in Sleen. Deze keer had hij meer geluk. “Maakt een beste indruk”, schreef de burgemeester van Sleen aan de Commissaris der Koningin in Drenthe, “alle referenties zijn het eens dat hij een goed politieman is en een uitstekend veldwachter zal zijn”. Rink Oosting werd gekozen uit maar liefst 63 sollicitanten. In 1914 kreeg veldwachter Oosting te maken met een werkstaking van de arbeiders die bezig waren met de aanleg van de straatweg Schoonoord naar Noord-Sleen. Het was sowieso een lastige periode voor de diender met dronkenschap van en vechtpartijen tussen het werkvolk. In september 1920 liet de veldwachter van zich horen door samen met een collega aan de Commissaris der Koningin te vragen om tussenkomst voor het verkrijgen van een billijker bezoldiging. Dat verzoek leverde niets op. Oosting was ruim zeventien jaar gemeenteveldwachter in Sleen. In die tijd kreeg hij nog een dochter. Zijn echtgenote overleed in augustus 1910; hij hertrouwde in 1912 met Berendina Catharina Dingshoff uit Hoogeveen. Met haar kreeg hij in 1917 nog een zoon.

Naar Beilen

Toen Rink Oosting in maart 1924 naar Beilen solliciteerde, omdat daar de bezoldiging hoger was, beval de burgemeester van Sleen hem warm aan bij zijn collega J.C. Manssen in Beilen. Maar deze aanbeveling zal wel niet zo nodig zijn geweest, omdat de eerste burger van Beilen de veldwachter reeds kende. Manssen was voordat hij in Beilen werd benoemd drie jaar burgemeester in Sleen geweest.

Per 1 mei 1924 trad Rink Oosting aan als veldwachter in de gemeente Beilen. “Hij was een echte ‘bromsnor’ met zijn gezette figuur, zware knevel en sabel opzij. Als kinderen hadden wij veel ontzag voor hem”, schreef F.C. Kerkhove in zijn boek *Een wandeling door Oud-Beilen*. De veldwachter werd altijd ‘Dikke Oosting’ genoemd, tenminste als hij het niet kon horen. Oosting woonde aan het begin van wat nu de Brunstingerstraat heet.

Kort nadat Oosting in Beilen was begonnen, werd een rijwielbelasting ingevoerd. Belastingbetalers ontvingen een belastingplaatje, dat aan de fiets bevestigd moest worden. Die plaatjes leverden meteen problemen op voor de politie, want ze werden regelmatig ontvreemd. Inmiddels had ook de veldwachter de beschikking over een rijwiel gekregen om zijn surveillancetaak in de gemeente te vervullen. Dit had de snelheid van handelen van de politie aanmerkelijk verbeterd.

In 1931 vond er een burgemeesterswisseling plaats. Manssen

Rink Oosting laatste gemeenteveldwachter van Sleen

Het gemeentebestuur van Sleen benoemde geen opvolger voor de naar Beilen vertrokken gemeenteveldwachter Oosting. Er kwam namelijk een rijksveldwachter in Zuid-Sleen te staan. Omdat er al een bode in de gemeente aanwezig was, achtte de burgemeester het toen niet meer nodig een gemeenteveldwachter te benoemen. Hij vond dat er voldoende politietoezicht in de gemeente Sleen was met rijksveldwachters in Zuid-Sleen en Schoonoord en marechaussées te Zweeloo, Emmen en te Nieuw-Amsterdam.

Omslag van boekje van de ‘Centrale Plattelanders Postschool’ te Bilthoven, geschreven door W.H. Schreuder, inspecteur van politie 1e klas te Amsterdam (uit de verzameling van R. Martena te Beilen)

Rink Oosting werd op 7 oktober 1873 geboren te Nieuw-Dordrecht als zoon van Jan Oosting en Margje Zijl. Hij diende als plaatsvervangend milicien bij het 1e Regiment Veld Artillerie in Amersfoort. Hij huwde op 16 januari 1900 in Emmen met Femmiëna Mazenier, die op 5 februari 1876 in Sleen ter wereld was gekomen. Rink Oosting was op dat moment politiedienaar in Nieuw-Dordrecht. Later werd hij overgeplaatst naar Barger-Oosterveen. Van 12 januari 1907 tot 1 mei 1924 was hij gemeenteveldwachter in Sleen. Bij Femmiëna Mazenier kreeg hij drie kinderen: Jan in 1903 en Antoon in 1905 te Emmen en Margaretha in 1907 in Sleen. Op 29 augustus 1910 overleed Femmiëna Mazenier. De weduwnaar hertrouwde in Sleen op 17 mei 1912 met Berendina Catharina Dingshoff, die op 5 februari 1876 in Hoogeveen was geboren. Samen kregen zij in 1917 een kind, dat ze Rink noemden. Van 1 mei 1924 tot 1 februari 1936 was Rink Oosting gemeenteveldwachter in Beilen. Als gepensioneerde vestigde hij zich in Zuidlaren, waar hij op 22 november 1943 overleed. Zijn tweede vrouw stierf 22 november 1948 te Zuidlaren.

vertrok naar Lonneker en T. Froentjes werd Beilens nieuwe burgemeester. De tijd dat Rink Oosting veldwachter was kenmerkte zich door het verharden van de zandwegen, het aanbrengen van elektrische straatverlichting en het graven van het Linthorst Homankanaal. Maar het was bovenal de tijd van de grote internationale economische crisis en van de werkverschaffingsobjecten.

In 1932 werd besloten dat in Beilen ook 's nachts lantaarns zouden blijven branden. Drie jaar later werd het 'instituut nachtwachter' opgeheven, waardoor de taak van de veldwachter werd verzwaaard. De nachtwacht was ingesteld na de eerste grote brand in Beilen van 1755. In het begin was er een vaste nachtwacht. Na 1815 fungeerden de inwoners bij toerbeurt als nachtwachter; mannen van 17 tot 60 jaar werden ingezet. Weer later waren er opnieuw vaste nachtwachters, die om de dag dienst deden. Het 'instituut nachtwachter' had 180 jaar bestaan in Beilen. Op 1 februari 1936 kreeg veldwachter Rink Oosting eervol ontslag en ging met pensioen. Bijna twaalf jaar diende deze gemeenteveldwachter in Beilen. Hij vertrok naar Zuidlaren. Daar overleed hij, zeventig jaar oud, in november 1943. Zijn tweede vrouw stierf precies vijf jaar later.

In de Gelderse stad Arnhem kwam Geert Derk Bosveld begin januari 1906 ter wereld. Op driejarige leeftijd verhuisde hij met zijn ouders naar Veendam, waar zijn moeder oorspronkelijk vandaan kwam. Hij volgde na de Lagere School de ULO. Hij

Hoog Edelgestrenge Heer!

Ondergetekende Rijk Vorsting gemeente
en Onbetroldigst rijksveldwachter te Beilen
verzoekt W.G.E. G. Luchter, met ingang van
den eersten Februarie 1936, als Gemeente Leden
vervolg ontslag te mogen ontvangen,
om alhoewel pension aan te vragen.

U onderdanige dienaar
R. Vorsting

ging werken bij N.V. Van Swieten Stoombootonderneming in Groningen als boekhouder en bij B. Blauw, expeditie in Farmsum (Delfzijl), als boekhouder/correspondent. In de avonden volgde Geert een tweejarige handelskursus. Ook haalde hij het diploma machineschrijven en pikte de nodige kennis van boekhouden en de Duitse taal op door zelfstudie. Als dienstplichtig militair werd hij ingedeeld bij het 1e Regiment Infanterie te Assen. Hij was sergeant toen hij afzwaaide. Hij kreeg verkering met Cornelia Jantina Pals uit Emmen. Toen Geert vierentwintig jaar oud was solliciteerde hij bij de gemeentepolitie in 's-Gravenhage. Half februari 1930 werd hij adspirant agent van politie in de Residentie. De vijftiende juni daarop promoveerde hij tot agent. Vier dagen later trouwde hij in Onstwedde met zijn Cornelia. Agent Bosveld haalde de politiediploma's A en B van de gemeente Den Haag en ook het diploma van de Algemene Nederlandse Politiebond. In juli 1931 werd er een zoon in het jonge gezin geboren en in maart 1933 kwam er opnieuw een jongen ter wereld. In dat jaar werd Geert Bosveld agent in burger bij de rechedienst in de Hofstad. In maart 1934 trok hij weer zijn uniform aan; hij werd motoragent. Het Noorden bleef trekken en agent Bosveld solliciteerde naar Beilen, waar door de pensionering van veldwachter Oosting een vacature was ontstaan. Per 1 maart 1936 werd Bosveld in Beilen benoemd tot gemeenteveldwachter. Veldwachter Bosveld was daar ruim twee maanden in dienst toen zijn chef, burgemeester T. Froentjes, om het leven kwam bij een autoongeluk op weg van Beilen naar Assen. Ook wethouder Eleveld verongelukte daarbij, terwijl de andere wethouder en de gemeentesecretaris zwaar gewond werden.¹ Tijdelijk kreeg Bosveld te maken met de burgemeester van Smilde, H. Gerrits als

Noot

- 1 Kroes, T.L., 'Rouw in Beilen', in: *Historische Vereniging Gemeente Beilen*, jrg.3, nr.3, september 1991, blz.16 t/m 19. Zie ook: Wolthekker, D., *Terug naar Beilen. Leven en dood van een rode dorpswethouder*, Amsterdam, 2003.

1897 **1937**

FEESTPROGRAMMA

TER GELEGENHEID VAN HET
40-JARIG BESTAAN
 VAN DE PROVINCIALE AFDELING
 „DRENTHÉ" VAN DEN
 ALGEMEENEN NEDERLAND-
 SCHEN POLITIEBOND, TE
 HOUDEN OP 1 JUNI 1937 IN
 HET CONCERTHUIS TE ASSEN

AANVANG 8.30 N.M. ZAAL OPEN 8 UUR N.M.

Op 1 juni 1937 vierde de - in Beilen opgerichte - provinciale afdeling Drenthe van de Algemene Nederlandse Politiebond zijn 40-jarig bestaan. De festiviteiten vonden in Assen plaats.

Veldwachter Geert Derk Bosveld (1940) in uniform van gemeenteveldwachter Wildervank (foto beschikbaar gesteld door gemeente Veendam)

Overzicht

Geert Derk Bosveld werd in Arnhem geboren op 19 januari 1906 als zoon van Derk Jan Bosveld en Doetje Pieterdina Sweringa. Hij kwam met zijn ouders, toen hij drie jaar oud was, naar Veendam. Na de Lagere School volgde hij de ULO en daarna een tweejarige handelskursus. Ook volgde hij een opleiding machineschrijven, boekhouden en Duits. Hij werkte als boekhouder- correspondent in Groningen en Delfzijl. In militaire dienst bracht hij het tot sergeant bij het eerste regiment infanterie in Assen. Kort na zijn 24ste verjaardag werd hij op 17 februari 1930 aspirant agent van politie te 's-Gravenhage; op 15 juni 1930 werd hij bevorderd tot agent, in 1933

waarnemend burgemeester van Beilen, tot H.J. Wytema half september 1936 eerste burger van Beilen werd.

Vos uit Beilen naar dierentuin

Veldwachter Bosveld was een groot dierenvriend. Ook de jagers in Beilen wisten van de dierenliefde van de diender. Toen zij eens een vos hadden gevangen leverden zij deze daarom prompt af bij de veldwachter. Op zijn beurt bracht de politiemann het beest in zijn motor met zijspan naar de dierentuin in Emmen. Daar werd het dier liefdevol opgenomen.

Opleiding

Veldwachter Bosveld hielp jonge mensen uit Beilen met hun schriftelijke opleiding voor het politiediploma. De latere Beiler politiemannen Marinus Brouwer en Hendrik Biemold gaf hij éénmaal per week les. Ook bakkersknecht Kwint volgde bij Bosveld de cursus; maar die bleef na zijn opleiding gewoon brood bakken.

Chef veldwachter in Wildervank

Toen Geert Bosveld begin 1940 een baan kon krijgen als chef veldwachter in Wildervank aarzelde hij niet. Twee weken voor zijn vertrek uit Beilen werd zijn derde kind geboren: een dochter. Burgemeester Wytema was over de dienstvervulling van Bosveld vol lof: "Algemeen ziet men hem node vertrekken", schreef hij aan de Commissaris der Koningin. Bosveld was ruim vier jaar veldwachter in Beilen geweest. Toen hij nog maar vijf weken in Wildervank in functie was, vielen op 10 mei 1940 Duitse militairen ons land binnen en na vijf dagen van strijd was de bezetting van Nederland een feit. Vanwege de reorganisatie van de Nederlandse politie door de Duitse bezetter werd Bosveld begin 1943 hoofd-wachtmeester der Staatspolitie in Wildervank. Tijdens de bezetting steunde hij het verzet en huisvestte onderduikers. Na de bevrijding in april 1945 was hij waarnemend hoofd Politieke Opsporingsdienst met als doel de rechtzaken tegen de tijdens de bezetting 'fout' geweest inwoners van Wildervank voor te bereiden.

Door de verandering van de politieorganisatie na de bevrijding werd Bosvelds functie opperwachtmeester der Rijkspolitie te Wildervank. De geboortegolf na de Tweede Wereldoorlog bracht ook in het gezin van Geert Bosveld en Cornelia Pals gezinsuitbreiding; er werd in 1946 nog een zoon geboren.

Bosveld kwam nog geregeld in Beilen. Hij kwam in de jaren na de oorlog op zijn motor met zijspan vaak naar Hooghalen om de TT-races te volgen samen met een oud-collega uit Beilen.

Ook bracht hij en zijn gezin in die tijd zijn vakanties door in Beilen in een zomerhuis van de familie Prakken. Na een overplaatsing van Geert Bosveld in 1947 naar Hoogezand maakte hij verder carrière. Hij was achtereenvolgens adjudant, inspecteur en inspecteur-korpschef van de gemeentepolitie in Hoogezand-Sappemeer. Na zijn pensionering bleef hij in Hoogezand wonen. De oud-politieman Geert Bosveld overleed eind mei 1978 in stad Groningen; hij was 72 jaar oud geworden.

Dank

De auteur dankt de heer D.J. Bosveld te Groningen voor de verstrekte informatie over zijn vader.

Geraadpleegde bronnen

Archief gemeente Midden Drenthe: PD gemeentearchief Beilen.
Drents Archief Assen: Archief Commissaris der Koningin toegangsnummer 0040 11 februari 1901 nr. 756, 15 mei 1901 nr. 2093, 8 april 1902 nr. 1270, 13 november 1906 nr. 1139, 28 november 1906 nr. 5456, 4 januari 1907 nr. 48, 17 februari 1914 nr. 815, 6 september 1920 nr. 6312, 11 maart 1924 nr. 829, 8 juli 1924 nr. 2147 en 5 november 1935 nr. 2785, 3 maart 1940 nr. 582.
Drents Archief Assen: Archief Kabinet Commissaris der Koningin, toegangsnummer 0048 nr. 122.
Gemeentearchief Den Haag, Archief gemeentepolitie 432/3197.

Geraadpleegde literatuur

Boekholt, P.T.F.M. e.a., *Gemeentehuizen in Drenthe*, 176
Dijkstra, G.J., e.a., *Gemeente Beilen 1811-1997*, Beilen 1997, 25, 177, 186, 202 en 205.
Kerkhove, F.C., *Een wandeling door oud-Beilen*, Beilen 1998, 181.
Eding, E.H., 'Reactie', in: *Tijdschrift Historische Vereniging Gemeente Beilen*, jaargang 16, nummer 4, 31

werd hij agent in burgerkleding bij de rekerchedienst en in maart 1934 werd hij agent van politie-motorrijder bij het Haagse politiekorps. Hij haalde de politiediploma's A en B van de gemeentepolitie Den Haag en het politiediploma van de Algemene Nederlandse Politiebond. Inmiddels was Geert Bosveld op 19 juni 1930 in Onstwedde getrouwd met Cornelia Jantina Pals, die op 15 maart 1906 in Emmen ter wereld was gekomen. In Den Haag werden twee zoons geboren: Derk Jan in 1931 en Hinderikus Albertus in 1933. Van 1 maart 1936 tot 1 april 1940 was Geert Bosveld gemeenteveldwachter in Beilen. Daar werd in 1940 een dochter geboren: Johanna Cornelia. Na zijn vertrek uit Beilen werd Geert Bosveld chef veldwachter van de gemeentepolitie in Wildervank. Na de opheffing van de gemeentepolitie in maart 1943 werd hij hoofd-wachtmeester van de Staatspolitie en na de Tweede Wereldoorlog opperwachtmeester der Rijkspolitie in Wildervank. Daar werd in 1946 nog een zoon geboren: Ernst Robert. In juli 1947 kwam Bosveld bij de gemeentepolitie in Hoogezand (later Hoogezand-Sappemeer). Daar bracht hij het tot korpschef. Na zijn pensionering in 1971 bleef hij in Hoogezand wonen. Oud-politieman Geert Derk Bosveld overleed op 28 mei 1978 in de stad Groningen.

Heeren Veldwachters en Politie

Weest altijd in goede conditie
Eet steeds meer en meer fruit,
Dat houdt de zenuwen er uit.

Fruit uit Meppel van TER WAL
Vindt men in Drenthe bijna overal!

Het programmaboekje uit 1937 van de viering van het 40-jarig bestaan van de afdeling Drenthe van de Algemene Nederlandse Politiebond bevatte op de politie gerichte advertenties.

Foto

Janetta Sikken

Toneelgroep Wijster, ca. 1915

1. Onderwijzeres; 2. Klaas Bouwmeester; 3. Juffrouw Engelbert; 4. juffrouw Oosterhof (later Nijenhuis); 5. ?; 6. ?; 7. Harm Sikken (gehuwd met Jantje Biemold); 8. Juffrouw Wolters; 9. Hendrikje Koopman (later Biemold, 1894-1961 gehuwd in 1917 met Hendrik Biemold) Moeder: Grietje Weggemans-Biemold (Biemold-Koopman); 10. Jan Knecht; 11. Willem Bouwmeester; 12. Roelof Beuving; 13. Trijntje Brunsting (later Bouwmeester); 14. Hendrik Biemold (1890-1969, gehuwd 1917 met Hendrikje Koopman); 15. Roelof Pol en 16. Jan K. Popping.

Het Noorden in Woord en Beeld: Redactie De bossen bij Lheebroek

In 1930 zou de Commissaris der Koningin, J.T. Linthorst Homan (1917-1930), hebben verzocht: “Wie het oude, ongerepte Drenthe nog wil zien, haaste zich. Het wijzigt zich met den dag, snel en grondig!”

De redacteur van het blad *Het Noorden in Woord en Beeld* (22 augustus 1930) juichte het toe, dat in het Drentse landschap ‘grote stukken’ werden uitgespaard niet zozeer ten behoeve van recreatieve of natuurdoeleinden, maar ten bate van een ieders gezondheid. Bovendien zouden deze gebieden door de natuurwetenschappen gebruikt moeten worden.

Vervolgens ging de schrijver in op de economische waarde van de Drentse natuurgebieden. ‘Is een stuk woeste Drentsche grond dan bovendien zoo absoluut nutteloos of zelfs financieel nadeelig?’

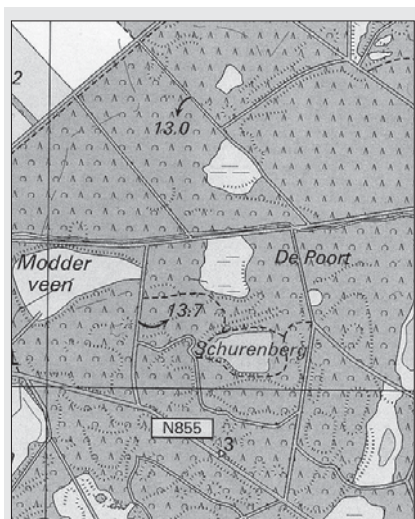
Het gebied tussen Spier en Lheebroek in het begin van de 19de eeuw

Een citaat uit *Het Noorden in Woord en Beeld* van 22 augustus 1930:

‘Het is gelukt! Een groot stuk der Dwingeloosche bosschen en heiden (die samen 1000 H.A. beslaan!) is een reservaat geworden van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Er was haast bij. Maar het groote kapitaal is er op tijd gekomen en een prachtig stuk natuur blijft nu in ongerepten staat. Dennen, veenplassen, larixen, beuken, eiken, zandstuivingen, heiden, (een rijke studie van flora en fauna biedende), schilderachtige veenplassen doodstil tusschen het groen - dat alles is mede door propaganda van dr. J. Thijsse voor ons en hen, die na ons komen, gered! Hier geven we in ’t bekende Lheeërbosch de veenplas ‘Schuur- en Berg’.’

‘Schuur en Berg’ wordt anno 2007 Schurenberg genoemd.

De foto's op de bladzijden 8 en 9 zijn in de zomer van 1930 genomen in de omgeving van 'Schurenberg'. Op de binnenzijde van de omslag is een foto afgedrukt van de huidige situatie.

Al weet hij dat de economische waarde van bossen en heidevelden in het niet valt bij cultuurgronden, toch denkt hij dat ook natuurgebieden hun economische waarde hebben.

Immers, 'voor een goede oogst van vruchtboomen en vruchtheesters is een goede bevruchting der bloeisels noodzakelijk. Voor deze is een juiste bestuiving der stampers het onontbeerlijke middel en hiervoor dienen onze bijen. De 'iemen' die men naar de heidevelden brengt om daar honig- en stuifmeelvoorraad op te doen bij de heerlijke erica. Wat zou er gebeuren als al de heide eens gecultiveerd was in wei- of bouwland!'

Tot slot komt hij met een welgemeend advies: 'En wat later in 't jaar sta eens stil onder een eeuwenoude eik aan den rand der esch en zie hoe over het hooge veld het koren deint onder den zachten wind; laat het ruischen van Drenthe's dennen over 'u zingen - dan zal men geen overdrijving vinden in het motto dat het boekje der Afd. Drenthe der Vereen. v. Ned. Gemeenten (Van Gorcum, Assen.) draagt en dat wij gerust overnemen bij onze foto's:

'Het oudste Nederland in overheerlijke natuur!'

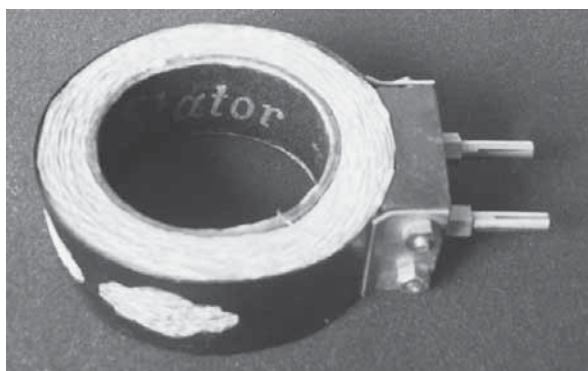

Gebruiksvoorwerpen

In deze rubriek wordt elke keer een oud gebruiksvoorwerp besproken en kunt u raden naar het gebruik van een volgend voorwerp.

De afgebeelde potjes (juni, 2007, rechts) worden gebruikt om metalen in kleine hoeveelheden te smelten, o.a. door juweliers. Het materiaal waar de potjes van zijn gemaakt, steen, is bestendig tegen hoge temperaturen.

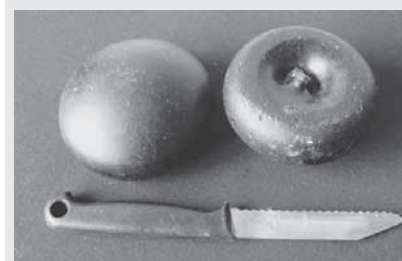
Links: bekend: diameter 7 cm; hoogte 3 cm; materiaal glas, kleur groen/zwart; tijdsbepaling: 19e eeuw
Twee wrijfstenen gemaakt van glas. Met deze stenen werd 'gestreken'. De stenen kunnen gezien worden als een voorloper van het strijkijzer.

Wie weet waar dit voorwerp voor dient?
diameter: ongeveer 7 cm
materiaal: bakeliet en fijn koperdraad

*De Collectie Brands is te bezoeken vanaf 1 mei tot en met eind oktober op zaterdag en zondag tussen 13.00 en 17.00 uur en volgens afspraak (tel. 0591-312613). Adres: Herenstreek 11, Nieuw-Dordrecht
Voor meer informatie zie:
www.collectie-brands.nl*

Oplossing voor 1 oktober 2007
zenden aan mw. J.A. Sikken,
Grondselweg 7, 9418 TP Wijster
- email: janetta@grondsels.nl
Indien er meer goede inzenders zijn
wordt door loting bepaald wie twee
gratis toegangskaarten krijgt voor
een bezoek aan de Collectie Brands
in Nieuw-Dordrecht.

*De tekst voor deze rubriek is
geschreven door
S. Hoek-Beugeling (Emmen)*

Kunstschilder

Gerard Kamphuis

Een vakantiehuisje in Hooghalen

Jannes de Vries, ongeveer 21 jaar oud

In een vorig nummer van dit tijdschrift liet Willie Brinkman zien hoe het dorp Hooghalen zich in de loop der tijd mocht verheugen in de aandacht van diverse kunstschilders.

Velen kwamen naar dit dorp en sommigen keerden regelmatig terug. Echter, onder de namen die worden genoemd, ontbreekt er tenminste één, namelijk die van Jannes de Vries (1901-1986).

*Hoekje in Hooghalen, olieverf op doek, 56 x 68, ca. 1925.
Particuliere collectie.*

Boerderij in Lheebroek, olieverf op doek, 73 x 89 cm, 1930-1932. Particuliere collectie.

Toch mag hij ook zeker vermeld worden. Hij was een geboren Drent en hij heeft het Drentse landschap hier in de buurt herhaaldelijk op het doek vastgelegd. Bovendien bezat hij een eigen vakantiewoning in Hooghalen.

De boerderij van Jan Buiten, Boermarkeweg 13 te Laaghalen (links op de foto), diende als voorbeeld voor de schilderijen 'Boerderij in Lheebroek' (zie linksboven) en 'Boerderij te Laaghalen' (boven; particuliere collectie). Tegen de schuur staan dezelfde voorwerpen. Alleen de bomen op het schilderij 'Boerderij in Lheebroek' zijn toegevoegd.

Diploma

Tekenleraar

Landschap bij Lheebroek, olieverf op doek, 51x70 cm, 1938. Particuliere collectie.

Van klerk tot kunstenaar

Jannes de Vries werd geboren in Meppel, waar hij opgroeide in een degelijk, orthodox-protestants milieu. Van jongs af aan gaf hij blijk van zijn tekentalent; hij wilde dolgraag kunstschilder worden. Maar de ouders zagen niets in een loopbaan als beeldend kunstenaar. Liever kozen zij voor zekerheid en dus moest hun zoon boekhouder worden. Zo belandde de jonge De Vries als kantoorbediende op een advocatenkantoor. De betreffende advocaat merkte aldaar dat zijn klerk artistieke ambities had en besloot hem daarin te steunen. Toen Jannes eenmaal overeenkomstig de wens van zijn ouders een diploma boekhouden had gehaald, wist de advocaat bij vader De Vries de toestemming los te peuteren om zijn zoon een opleiding te laten volgen aan de Rijks Normaalschool voor Tekenleraren in Amsterdam. In 1920 vertrok Jannes dus naar de hoofdstad des lands, daartoe in staat gesteld door de financiële steun van zijn eerdere werkgever en van een kantonrechter in Meppel.

Inderdaad lukte het hem de opleiding aan de Rijks Normalschool te voltooien en de diploma's hand- en lijntekenen te behalen. Daarmee was hij bevoegd om voor de klas te gaan staan, maar eerst wilde Jannes de Vries wat van zijn vrijheid genieten. Hij vertrok naar Parijs, daarna naar Italië. Steeds maar werkend en schetsend kwam hij in Noord-Afrika terecht. Eenmaal terug in Nederland kreeg hij in augustus 1924 een aanstelling als tekenleraar op het Stedelijk Gymnasium in Groningen (later herdoopt in Praediniusgymnasium). Dit docentschap was slechts een parttime baan. Om zijn inkomsten te verbeteren - hij was intussen gehuwd en wilde de verplichtingen jegens zijn gezin

*Mantingerzand,
olieverf op doek,
70 x 90 cm, ca. 1930.
Particuliere collectie.*

*Bij Hooghalen,
olieverf op doek,
50 x 60 cm,
ca. 1930-1935.
Collectie
Kunsthandel
Hofsteenge.*

*Drents
weggetje,
olieverf op
doek,
50 x 70 cm.
Particuliere
Collectie.*

*Hooghalen,
olieverf op
paneel,
39x49 cm,
ca. 1930.
Particuliere
collectie.*

nakomen - begon De Vries een grafisch ontwerp bureau. De schaarse tijd die nog overbleef, gebruikte hij om te tekenen en te schilderen.

Geen kleine jongen

In Groningen werd Jannes de Vries lid van de befaamde kunstenaarsbent 'De Ploeg', maar hij bleef daar altijd enigszins een buitenbeentje. In de expressionistische hoogtijjaren van 'De Ploeg' ging De Vries zijn eigen gang. Terwijl zijn kunstbroeders de felle kleuren van het doek lieten knallen, bleef zijn palet veel rustiger, ingetogener en soms bijna poëtisch. Maar tientallen jaren later, toen hij als leraar met pensioen was gegaan, werd De Vries juist een expressionist -bij uitstek -, terwijl de andere Ploegleden het expressionisme reeds lang hadden verlaten.

Het werk van Jannes de Vries is in het verleden niet altijd goed voor het voetlicht gekomen; het werk van Jan Altink, Johan Dijkstra en Jan van der Zee is eerder bekend geworden. Toch was De Vries geen kleine jongen, zoals blijkt uit het feit dat hij in 1971 de Culturele Prijs van de provincie Groningen verwierf. Vooral na zijn overlijden in 1986 is de betekenis van zijn werk steeds meer onderkend. In 2004 werden zijn schilderijen op drie exposities tegelijk tentoongesteld, terwijl tevens een uitgebreide monografie over hem verscheen.

Gedeeltelijk heeft het aan De Vries zelf gelegen dat hij minder opviel. Hij verzette zich bijvoorbeeld uitdrukkelijk tegen overzichtstentoonstellingen van zijn werk. Slechts een paar maal liet hij zich daartoe verleiden, zoals in 1962 in het Groninger Museum. Maar eigenlijk liet hij ook daar voornamelijk zijn meest recente schilderijen zien. Het laatste schilderij was altijd het beste, zo vond hij. Het eerdere werk was verleden tijd en alweer minder interessant.

Vakanties in Hooghalen

De Vries was een harde werker en hij had succes met zijn grafisch ontwerp bureau. Want wie herinnert zich niet de verpakking van de Tjoklat-chocolade met het sierlijke knielende Javaanse

Jannes de Vries, portret van Jan Altink (1885-1971), Collectie Groninger Museum.

Links en boven: Tjoklat chocolade doosjes.

Ontwerpen: sigarendoos (Duc George), doosje babyzalf (Zwitsal) en doosjes voor pastilles (Valda en Red Band).

Onder, links: foto van het vakantiehuisje KAJAMA.

Onder, rechts: KAJAMA, gemengde techniek op papier, 52 x 44 cm, ca. 1937. Particuliere collectie.

vrouwte? En wie heeft nooit het dekseltje met de baby van een Zwitsaldoosje in handen gehad? Dit waren ontwerpen uit het atelier van De Vries.

Door dit alles kon hij zich in 1937 een zomerhuisje in Hoog-

halen veroorloven. Het werd een houten huis met een rieten dak, gebouwd door Roelof Wiegers, de broer van het prominente Ploeglid Jan Wiegers. Op de gevel prijkte de naam KAJAMA. Jarenlang werden nu bijna alle schoolvakanties in Hooghalen doorgebracht en trok De Vries schetsend en schilderend rond in de wijde omgeving. In deze periode had hij ook contact met collega-kunstenaar Reinhart Dozy uit Elp. Hoewel hij op late leeftijd vooral op het Groningse Hogeland verbleef, was De Vries zeer gesteld op Drenthe. Het verblijf in deze provincie noemde hij 'een feest voor de schilder'. Dit artistieke genot vond zijn weerslag in een serie echte Drentse schilderijen: een weggetje bij Zwiggelte, boerenschuren in Orvelte, de pracht van het Mantingerzand en natuurlijk landschappen en rustieke hoekjes rond en in Hooghalen zelf. Historisch interessant is bijvoorbeeld een schilderij dat De Vries in 1983 maakte van de groep boerderijen die bij de bevrijding van Hooghalen in 1945 werd verwoest. Hij vervaardigde dit werk vanuit zijn geheugen en met behulp van schetstekeningen die hij jaren eerder had gemaakt.

Een markant figuur

Ook in letterlijke zin was Jannes de Vries geen kleine jongen. Hij torede hoog boven de meeste van zijn medemensen uit en op het gymnasium stond hij dan ook als 'lange Jan' bij de leerlingen bekend.

Oud-rijksarchivaris dr. J. Heringa, die in de veertiger jaren van de 20ste eeuw als leraar aan het Praediniusgymnasium was verbonden, schreef het volgende over zijn oud-collega:

'In zijn jeugd lang, mager, hoekig, steil, werd hij later een forse, brede man, die zich voortbewoog - dat is het woord - als in een telgang, bepaald niet elegant - kon hem ook niets schelen. Op het hoofd een breedgerande hoed met platte bol, de leerlingen noemden het een vijfverhoed, tot hij in 1971 overging op grote baskenmutsen die hij in Frankrijk kocht. Verder was hij als een solide burger, - een drager van maatpakken en degelijke overjassen. Een burger maar geen burger. Hoekig in bewegen en praten'.

Met zijn markante verschijning moet De Vries destijds in Hooghalen opgevallen zijn. Wist men wie hij was en wat hij deed? Had men in de gaten dat deze lange, wat teruggetrokken man een apart mens en een bijzonder schilder was? En wie van de oudere garde herinnert zich hem nog?

Het vakantiehuisje KAJAMA, aan de overzijde van het spoor, even ten zuidoosten van de dorpskern is verdwenen. Jammer voor de bewonderaars die graag een kleine bedevaart hadden willen maken.

Boekomslag

Literatuur

W. Brinkman, 'Kunstschilders in Hooghalen.' in: *Historische Vereniging Gemeente Beilen*, 2005 (17), 3, 16-17.

Catalogus tentoonstelling Jannes de Vries in het Groninger Museum voor Stad en Lande. Inleiding Jos de de Gruyter, september 1961.

H. Drijvers en H. van Os, *Jannes de Vries 1901-1986*. Bedum, 1989.

Francis van Dijk, *Jannes de Vries*, Groningen, 2004.

J. Heringa, *Enkele collegae uit de jaren 1945-1951*. Particuliere uitgave, z.p., z.j.

C. Hofsteenge, *De Ploeg 1918-1941, de hoogtijdagen*. Groningen, 1993.

R. Sanders, *Schilders van Drenthe*. Zuidwolde, 2001.

W. Brinkman en A. Snijder-Bouma: mondelinge informatie over de locatie van het huisje KAJAMA.

G. Seubring

IJzeroer in de omgeving van Beilen

In de grond in de omgeving van Beilen is ijzeroer te vinden. Soms is dat duidelijk te zien aan de sloten die het zogenaamde rodolmwater bevatten, bruinrood water.

In de omgeving van de Beilervaart zat ook ijzeroer in de grond. In de jaren 1940-1950 is in de nabijheid van de Beilervaart nogal wat ijzeroer afgegraven. Aan de Beilerstroom, die in de richting van Meppel stroomde door het laagste gebied van de madegronden, werd veel ijzeroer aangetroffen.

Ijzeroer werd gevormd door samenklontering van ijzerdeeltjes die door het grondwater naar boven kwamen en dan door oxidatie in de loop der eeuwen dikke platen of brokken in de bovengrond vormden.

Oerdelven. Kopergravure uit de Encyclopedie van Diderot, tweede helft 18e eeuw.

In bovengenoemde jaren is deze ijzeroer afgegraven. Dat was zwaar werk en 't gebeurde allemaal in handwerk, met de schop en pikhouweel, waarmee de dikste platen werden kapotgehakt. In het begin werd de ijzeroer met paard en wagen vervoerd, doch later werd dit met smalspoor en kiepkarren met een lorrie ervoor vervoerd en aan de Beilervaart opgeslagen in dikke bulten. Deze bulten werd een paar keer omgespit, zodat de dikke brokken door afbrokkeling en droogte wat gemakkelijker te bewerken werden. Hierna werd het met schepen vervoerd naar diverse plaatsen. Het laden van de schepen gebeurde met de kruiwagen over een loopplank. Dit was ook een zwaar en soms gevaarlijk werk, zeker als de loopplank door regen nat en glad was geworden.

Door een vraag te stellen in het *Dagblad van het Noorden* kreeg ik inzicht in de toepassing en verwerking van ijzeroer.

Het meeste van deze grondstof werd verwerkt tot ijzer. In de buurt van Heeten in Overijssel hebben heel wat ijzerovens gestaan. Men spreekt over honderden in de beginjaren van de twintigste eeuw.

Ijzeroer

Ijzeroer, ook wel bekend als moerasijzererts, limoniet of bruin-ijzersteen, bestaat uit een mengsel van zand of leem met uit water neergeslagen ijzerhoudende mineralen (onder andere limoniet en goethiet). Het komt voor in lensvormige pakketten in beekbeddingen en onder hoogveen op de hoge gronden van Midden- en Oost-Nederland. De dikte van de banken is in het algemeen gering (enkele decimeters tot een meter). Ijzeroer werd benut als grondstof voor de fabricage van ijzer, maar is lokaal ook als bouwsteen aangewend, ondermeer bij de kerk van Hellendoorn.

Linksboven: Fake Booiman en Geert Beugel bij een transport van ijzeroer in 1959. Rechtsboven, vanaf links: Geert Beugel, Jan de Leeuw (6 jaar), Jan Booiman en Fake Booiman, 3 april 1959.

Ijzersporen in een zandbodem; de kluit is op 1 meter diepte opgegraven. De oxidatie van ijzer is zichtbaar als bruine 'gangetjes'. Duurt de oxidatie lang genoeg, dan ontstaat er ijzeroer op die plekken.

Ijzeroer

*Linksboven: Geert Beugel (1959) aan het ijzeroer graven.
Rechtsboven: Geert Beugel en Fake Booiman;(1958) ijzeroer graven en vervoeren met smalspoor.*

IJzeroer

IJzeroer is een ophoping van ijzerdeeltjes in de grond. Scheikundig is het een ingewikkeld verhaal. Het is ook eenvoudig uit te leggen. Het komt er in het kort op neer dat ijzeroer op twee manieren kan ontstaan. Op plaatsen waar grondwater aan de oppervlakte komt waar kwel is, kan het ijzer dat in dit water is opgelost neerslaan, oxideren. Op deze plekken vormen zich kleine klontjes ijzer. Als de kwelstroom maar lang genoeg aanhoudt, kunnen er decimeters dikke plakken ijzeroer gevormd worden. IJzeroer kan ook ontstaan doordat beekjes regelmatig overstromen. Het ijzer in het water komt in contact met de lucht en oer wordt afgezet.

Vanuit de haven van Delfzijl werd het geëxporteerd naar Engeland en Finland. In 1938 werd hier 56563 ton ijzeroer verladen. Het werd ook wel gebruikt als bouw materiaal. Verder werd ijzeroer gebruikt als zuivering van het steenkoolgas van de stadsverwarming o.a. in Amsterdam. Door het steenkoolgas in contact te brengen met het ijzeroer ontstond er een verbinding van zwavelwaterstof en cyaan. Er ging ook regelmatig een auto vol ijzeroer van de Beilervaart naar de gasfabriek in Assen voor hetzelfde doel.

IJzeroer werd ook gebruikt als kleurstof en als vulstof voor rubber, ijzermenie en oker. Ook in de aardewerkindustrie gebruikte men wel ijzeroer in de te verwerken klei om een mooie kleur te krijgen. In die jaren is er ook nogal wat van deze grondstof naar de BASF-fabrieken in Duitsland gegaan voor het maken van verf. Er waren dus nogal wat mogelijkheden voor het gebruik ervan.

Een flink aantal mensen van de Beilervaart, Brunsting en Hijken heeft in die jaren een karige boterham kunnen verdienen in dit zware werk. Het was meestal aangenomen werk en het werd betaald per vierkante meter. Het was vaak zwaar werk, maar men was al blij dat men werk had. Sociale voorzieningen waren er voor deze mensen zo goed als niet.

Voor de boer is ijzeroer vervelend. Het ijzeroer vormt een storende laag in de grond. Het water wordt tegengehouden en plantenwortels dringen er niet doorheen. Vandaar dat het meeste ijzeroer is verdwenen. Afgegraven, en tot nog in deze eeuw verkocht als ijzererts of gebruikt als fundering van wegen en weilanddammen.

Boven: Hendrik en Geert Beugel

Rechts: Geert Beugel met de Fuchskraan aan het ijzeroer graven in 1960.

Voordat de lorrie als trekkracht werd gebruikt, werden de wagentjes door een kidde (een klein paard) getrokken. Het vervoer van de oer werd voor een groot gedeelte gedaan door de fa. H. Beugel in Beilen. Vanaf de plek waar het oer werd afgegraven tot en met het laden van de schepen werd dit door Beugel verzorgd.

Geneesmiddel

Oermodder werd wel gebruikt als geneesmiddel tegen bloedarmoede bij jonge biggen. De biggen wroetten wat in de modder en aten er wat van op. Zo kregen ze wat ijzer binnen. De oorzaak van bloedarmoede bij biggen was het feit, dat de zeugen nogal eenzijdig gevoerd werden; ze kregen weinig mineralen.

Foto

Redactie

Het Noorden in Woord en Beeld: Schoolfeest in Hijken

De redacteur van *Het Noorden in Woord en Beeld* schreef bij deze foto's, die tijdens het schoolfeest op 31 augustus 1930 in Hijken, ter gelegenheid van de verjaardag van koningin Wilhelmina, werden gemaakt: 'Een carnavals-groep in 't Noorden? Het is het grappige deel uit den optocht van 't feest te Hijken - een leutige tegenstelling met de oud Drentsche kleederdracht!' Het schoolfeest te Hijken bood volgens de plaatselijke correspondent ook het 'schouwspel van vele praalwagens, waarvan we hier geven: molen met molenhuis, den molenaar en zijn vrouw. De verdwijnende molens! Er kan inderdaad een tijd komen, dat zoo'n wagen in een historischen optocht meerijdt, om te laten zien, hoe onze oude molens er vroeger uitzagen. Doch dit jeugdige echtpaar kent nog de echte!'

Wie kent nog personen op deze foto? Gaarne contact opnemen met: Janetta Sikken, tel.0593-562409: email: janetta@grondsels.nl.

't Roel Reijntjes Warkhuus

In juni 2007 hebben enkele kleine onderhoudswerkzaamheden aan het pand plaatsgevonden, waardoor het in zijn huidige staat voorlopig nog kan worden gebruikt als vergaderruimte, opslagruimte en incidenteel voor kleine tentoonstellingen.

Van de leden van onze vereniging zijn drie reacties binnengekomen n.a.v. ons verzoek in het tijdschrift van juni 2007.

Inmiddels heeft het bestuur contact gehad met architecten van het bureau Daad uit Beilen over de mogelijkheden op het perceel aan de Kruisstraat.

Het bestuur heeft nog steeds een voorkeur om in samenwerking met andere instanties (bijvoorbeeld Drents Plateau, het Drents Landschap, provincie en gemeente) het pand af te breken en in vroegere staat weer op te bouwen met als voorwaarde dat er in het pand een cultureel-historisch informatiecentrum Midden-Drenthe komt, dat onder nader te bepalen voorwaarden ook door de Historische Vereniging Gemeente Beilen kan worden gebruikt. Ook de drie ontvangen reacties ondersteunen dit bestuursvoornemen.

Het bestuur zal in de maanden september-oktober de ideeën van het architectenbureau Daad bespreken. In het tijdschrift van november zal het bestuur hierover verslag doen.

Uit het boekje *De Stille schoonheid van Drenthe*: Johan Dijkstra (1896-1978) 'Gezicht op het dorp Orvelte', ca. 1935, ets.

Bestuur

Lezingen

Donderdag 11 oktober 2007, aanvang 20.00 uur.

Lezing: Drentse criminaliteit voor en tijdens de Eerste Wereldoorlog door A. (Albert) Eggens uit Erm. Plaats: Margrietaal in het Wilhelmina Zalencentrum te Beilen.

Maandag 26 november 2007, aanvang: 20.00 uur.

Lezing: Zigeuners, reizende middenstanders (Hollandgangers) en kermisexploitanten door G. (Gerrie) van der Veen uit Emmen. Plaats: Dorpshuis in Hijken.

Woensdag 6 februari 2008, aanvang 19.30 uur, Ledenvergadering met aansluitend Beiler foto's van Hazenberg door T.L. (Ted) Kroes.

Aanvulling

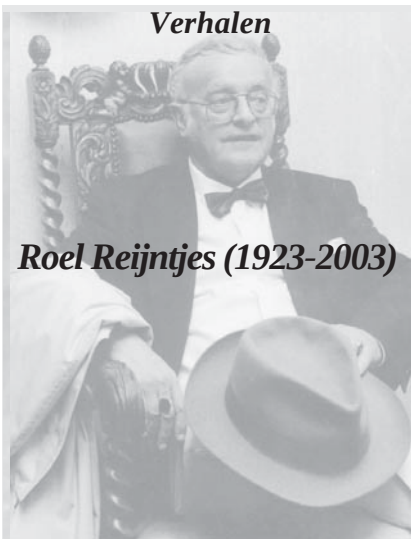
Op blz 24 van *Tijdschrift Historische Vereniging Gemeente Beilen* nummer 2, juni 2007 staat als onderschrift bij de foto van de boerderij van Oosting dat de familie J. Oosterhof erbij inwoonde. Dit moet zijn: Jacob Oosterhof en Aaltje Hagen hebben het deel van het huis waarin ze woonden gehuurd.

Schenken

Van Roelof de Jong uit Hooghalen ontving de vereniging een aantal *Nieuwe Drentsche Volksalmanaken* en het boekje *De Stille schoonheid van Drenthe*.

Roel Reijntjes (1923-2003)

Harfst over Hiemstra State

De vroeg vallende aovend is al sund het einde van de nommerdag anwezig. Duuster is de lane van de bos, waar in Bienze woont.

Bienze Hiemstra

De schaduw van de dook in de open plek vervaalt nog meer de bouwlienen van de Villa van Berlage... in de twintiger jaoren bouwd deur een meneer en mevrouw uut Holland, die heur geld in de suuker in Nederlands-Indië verwörven hebt. Wat hoender scharrelt, aal krabbend, hen en weer den in de rozenhof en heur langzem klèkkende geluden zint van een rustgevende kalmte. Zacht druppeld komt de traonen van de harfstige bos umdeel. Greun uutslagen zint de windveren en de luuken van de villa. Wilde struuk en bossaoge umringt het huus en de klimop is as lianen, die de bouwsels van mensen wilt smoren.

In een van de kamers lig Bienze - en zien liefknecht is bij hum. Groot en schrikanjagend isse in zien hemelbedde. De leste van zien volk. Dree'j zusters zint hum veur gaon. De familie hef zuk jaoren leen teruggetrökken in de bos van Haolen. Zie zint kommen uut heur stamland Noord-Friesland en hebt via een aander huus in de Olde Lantschap, de State vunnen en zint daor gaon wonen. Het huus stun al jaoren leeg.

En now holt zie daor toe en aamper een mens zöt heur en zie ziet de mensen niet. De jongste van de vrouwluu hef wat sierlieks... een dame... juffrouw Jo.

Maor as zie dan as éérste starft, dan is der gieniene meer, die het huus verzörgt zo as een vrouw dat döt. En de kisten met diggelgerak en porcelein waar met Jo doende was um ze uut te pakken, die kisten blijft, niet anreurd, staon zo as ze stunnen. De aanderen loopt er um hèn.

De ene zuster hef meestal een aolde zak veur as schoet. Zie voert de zwienen en de peerde en heur leven is mèt de dieren. De aander stille zuster is veur de hoesholling. Breur Bienze, groot en geweldig: hoog as zien hingsten. Bienze, met de snor en zien gele ollerwetse hoge knoopiesschoenen. Met zien bolhoed en zwarte pak, datte drag in zien contacten met de buutenwereld. Hie toogt hen 't notariskantoor en hen de belasting, mak alles in ödder wat de eerdse zaken anbelangt.

En wat zint ze riek an mooie antieke dinger.

Een veurvader hef het gerak metbracht uur de verre laanden van het noorden. De laanden, waar de toendrawind weit en de veugels roept van de eindeloosheid. De man vaarde met op een schip en hef handeld en pangeld in de Baltische laanden en in de Russische streken. En zo hef Bienze ok handel dreven, tot in de ieuwe bos van Finland... en aalgedurig heffe van zien reizen kostbaore dinger metbracht. Maor het heufddoel waren peerden - de adelieke veervoeters. Der wordt fluusterd dat Bienze in de Eerste Wereldoorlog - zuk leut vastbinden tussen twee peerden en dan, zô hangend, heur in volle galop over de Pruusse grens bracht. De Duutse kopers stunnen klaor.

Doe juffrouw Jo dood was, doe is het stiller worden. Enkele jaoren later störf ok zo maor de zuster, die de huusholling dee. As een leegbraande keers gunk zie hèn en de naoberschap weur het niet anzegd. En dan wilt Bienze en zien enig overbleven zuster heur störfven zuster in heur eigen bos begraven. Maor dat mag niet. Der komt luu van het gemeentebestuur en zie mot begraven worden op het kerkhof van het kleine dörp, op vijandelijk gebied.

... diggelgerak en porcelein ...

Antiek

Griet Hiemstra

As de liekkoets van het huus votvaart, dan zeg Bienze en zien zuster dat zie votdaolik der an komt. De koets ridt allent met de knecht der achter, vot, op weg naor de groeve. Een dichte auto komp later met breur en zuster. Zie wordt deellegd, zo zunder domnee - en de achterblievers gaot rap weerumme naor de bos en leeft wieder. En nao kôrte tied wordt ok de leste zuster haald. De zwienevrouw, met heur zakkenschoet veur. En grote breur Bienze blef now allènt achter, met zien liefknecht. En in zien grote stoel, met de hoge rugleuning, zitte daor groot, stil en geweldig, as een negentigjaorige oervader. Een zeun van Wodan, zwiegend wachtend op zien eigen verval. Hij hef zeerte en mangs grippe naor zien jachtgeweer en wil zuk zölm deur de kop schieten - en de knecht worstelt en frosselt met hum en grep het schietgerak vot. Bienze is as een aolde eland in de bevreuren vlakten van het noorden. Die zuk nog ienmaol opricht, veurdatte starft en zien dood in de muut brult. Woedend um 'het alles âchter moeten laoten'. Um de heerschappij over zien kleine, bossige, riek kwiet te raken. Vol grammierterigheid over vrömden, diede daolik niet meer tégen kan hollen. Die hum deel zult leggen in de groeve, die buten de eigen bos lig... maank de kleine luugies en de boeren van het dörp. En in de Villa zult zie alles anraken. Ok de nog niet hielmaol uutpakte kisten met porcelein van juffrouw Jo. Hie leg zien heufd deel. De nevel van verval krup nog dichter um de Villa. Greune klimop, de Drentse liaan, krup triomfantelijk èn bedekkend dichter bij. En dan heffe 't er toe daon. De liefknecht drukt hum de ogen toe en eerst een nije bewoner zal het huus op doen staon uut de pien van het unofwendbaor starven.

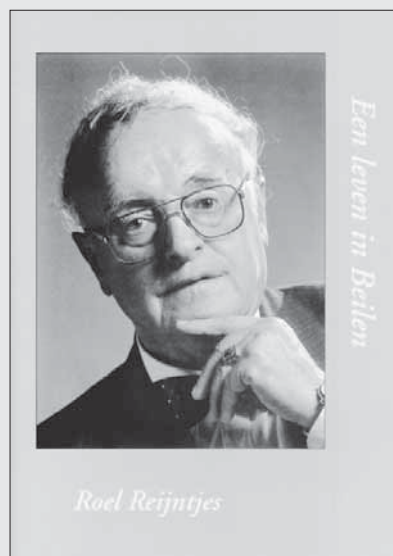
Roel Reijntjes. Een leven in Beilen.

Het boek bestaat uit drie delen. In het eerste deel beschrijft G.J. Dijkstra het leven van Roel Reijntjes als kind in Beilen en als dichter/conferencier aan de hand van de vele interviews, die hij in zijn leven heeft gegeven. In het tweede deel worden 28 gedichten gepubliceerd, die uitgezocht en bezorgd zijn door Roel Reijntjes en T.L. Kroes. Alle gaan over een onderwerp uit de gemeente Beilen. Voor het derde deel van het boek werden achttien verhalen door W. Brinkman en H.J. Vos geselecteerd. Deze gaan over gebeurtenissen en personen uit het recente verleden van Beilen.

Verder zijn in het boek opgenomen een lijst met bibliografische gegevens van Roel Reijntjes en een woordverklaringslijst van Drentse woorden.

Overige informatie:

Het geïllustreerde boek heeft het formaat van ca. 15,5 x 23,5 cm.
De uitvoering is in linnen gebonden met een gelamineerde stofomslag.
Literatuurvermelding: opgenomen. Aantal pagina's: 118.
ISBN: 90-75115-15-6 - Prijs: € 15,-.

Hiemstrastate

Philip Wildevuur

In november 2007 wordt een boek over het huis Hiemstrastate, het vroegere Dennenrode, uitgegeven.

Het boek Hiemstrastate telt ongeveer 78 pagina's en is gebonden met harde koft. Het is geschreven door Rieja Raven (historica) en de vormgever is Johan Nauta uit Hoogeveen. Philip Wildevuur is de initiator van de uitgave van dit boek. Hij is hier ongeveer twee jaar mee bezig geweest.

In het boek is veel aandacht voor architectuur, historie en kunst. Het boek is voor € 21,00 per stuk te bestellen bij Philip Wildevuur: via www.wildevuur.nl of telefonisch: 0593-592411.

De villa op het landgoed Dennenrode

